

לע"נ ברוך בענדיט וברכה גרוס ע"ה

WEEKLY PLANNER

פרשת השבוע משפטים דף השבוע מגילה י"ח

פרנס השבוע

Dedications available, email R' Zacharia Adler - info@dafaweek.org

פרנס היום ↓ פרנס ← Follow any track	(א) עם מראי מקומות	(ב) אליבא דהלכתא	(ג) לימוד וחזרה (ד' פעמים) וחזרת מסכת תענית
יום ראשון לע"נ...	☐ דף י"ח עמוד א' עם רש"י ותוס'	☐ דף י"ח עמוד א' עם רש"י	☐ דף י"ח עמוד א'
יום שני	☐ חזרה דף י"ח עמוד א' <u>בענין קרא לועז ללועזות</u> ע' רמב"ן מגילה (י.ז.) #1 רמב"ם הל' מגילה (פ"ב הל' ד') #2	☐ דף י"ח עמוד ב' עם רש"י <u>בענין מי ימלל גבורת ה'</u> ע' תשובות הגאונים החדשות סימן לו' רש"י מגילה יח. ע"ש תוספות ברכות כט.	☐ דף י"ח עמוד ב'
יום שלישי	☐ דף י"ח עמוד ב' עם רש"י ותוס' <u>בהמשך הענין</u> ע' מאירי מגילה (י.ז.) #3 מגיד משנה הל' מגילה (פ"ב הל' ד') #4 ברכת אברהם מגילה (י.ז.) #5	☐ <u>בהמשך הענין</u> ע' רא"ש ברכות פ"ה טז' ספר שבלי הלקט ענין תפילה סימן יח חיבור התשובה למאירי מאמר ב' פ"ב	☐ חזרה א' דף י"ח עמוד א'
יום רביעי	☐ חזרה דף י"ח עמוד ב' <u>בענין קרא אשורית ללועזות</u> ע' רש"י מגילה (יח. ד"ה ופרסומי) ע"ש פיה"מ מגילה (פ"ב א') #6 ריטב"א מגילה (י.ז.) #7 מאירי מגילה (י.ז.) #8	☐ <u>בענין אם זכירת עמלק צריך כתב</u> ע' פני יהושע מגילה יח. ראשי יוסף מגילה יח. מהר"ם שיק ברכות מז:	☐ חזרה א' דף י"ח עמוד ב'
יום חמישי	☐ <u>בענין השמיט בה הסופר אותיות</u> ¹ ע' רמב"ן מגילה (י.ז.) #9 רמב"ם הל' מגילה (פ"ב הל' י') #10 מאירי מגילה (יח:) #11 מקורות וציונים (רמב"ם הנ"ל) #12	☐ <u>בהמשך הענין</u> ע' מחצית השקל אורח חיים סימן תרפה תשובות והנהגות כרך ה סימן רכח	☐ חזרה ב' דף י"ח עמוד א'
יום ששי	☐ <u>בענין תפילין אי"צ שרטוט</u> ע' תד"ה תפילין מגילה (יח: ד"ה תפילין) ע"ש רמב"ם הל' תפילין (פ"א הל' יב') #13 חידושי הגר"ז מגילה #14	☐ <u>בענין הפסק בקריאת ושמיעת המגילה</u> ע' ערוך השולחן תרצ' י' משנ"ב תרצ ס"ק יז-יט הערות דרשו שם מס' 19	☐ חזרה ב' דף י"ח עמוד ב'
שבת	☐ חזרה דף י"ח מגילה ☐ חזרה דף י"ח תענית	☐ חזרה דף י"ח מגילה ☐ חזרה דף י"ח תענית	☐ חזרה ג' דף י"ח מגילה ☐ חזרה דף י"ח תענית
הוספות	☐ חזרה דפים ט"ו-י"ז מגילה ☐ שיעורי עיון על הדף ☐ בחינה על הדף		

לימוד מסכת מגילה מוקדש לע"נ ר' סנדר חיים זאב ב"ר יחיאל ישראל הירט ע"ה

dafaweek.org • info@dafaweek.org • 718.376.966

לע"נ ברוך בענדיש וברכה גרוס ע"ה

1. רמב"ן מגילה (יז).

[יו. ע"א] הא דתנן אבל קורא אותה ללועזות בלעז. פרש"י ז"ל: שיודעין לשון אחר שאינו לשון הקודש. ולא דאיק לי, דכיון דכל לשון אינו כשר במגילה. ואפי' לדברי האומר² ספרים נכתבים בכל לשון אינו כשר. אמאי מכשרינו ליה מפני שיודעין בו. יקראו בלשון הקודש. אלא ללועזות היינו שאין יודעין אשורית. ודומיא דסיפא דקרי לועז למי שלא ידע אשורית. וכן בכל מקום לועזות שאין יודעין בלשון הקודש. דאתמר התם (א) הנהו לעזי דאתו לקמיה דרבא אוקי רבא אימורא בינייהו כו'. ומפני שאין יודעין אשורית. אעפ"י שיוצאין בו. בקושי התירו. משום דאיכא מצות קריאה. ודאי דפרסומי ניסא בידיעה ממש עדיף. והוציאוהו

2. רמב"ם הל' מגילה (פ"ב הל' ד')

מכיר ואפילו היה השומע עברי : ד היתה כתובה תרגום או בלשון אחרת מלשונות הגוים לא יצא ידי חובתו בקריאתה אלא המכיר ו[ו] אותה לשון בלבד. והוא שתהיה כתובה בכתב אותה לשון. אבל אם היתה כתובה בכתב עברי וקראה ארמית לארמי לא יצא שנמצא זה קורא על פה. וכיון שלא יצא הקורא ידי חובתו לא יצא השומע ממנו : ה הקורא את המגלה

3. מאירי מגילה (יז).

וסתם ללועזות פירושו שאינם יודעים לשון הקודש, וכמו שאמרו בניזקין זי הנהו לעזי דאתו לקמיה דרבא אוקי רבא אמורא בינייהו. מכל מקום צריכין אנו לברר מי שיודע לעז ואשורית, אם יוצא אף בשל לעז בכתובה לעז, או שמה הואיל יודע אשורית. אינו יוצא אלא באשורית. ובאמת מדברי גדולי המחברים¹⁸ נראה שיצא אף בלעז. אחר שכתובה בלעז ומכיר בו. ואף בקצת פירושים לגדולי הרבנים¹⁹ נמצא לעזו' שיודע אף בלשון אחר. והדברים זרים שאם כן כלנו לעזות. ומכל מקום בתלמוד המערב²⁰ אמרו יודע אשורית ויודע לעז יוצא אשורית. יודע בלעז יוצא בלעז. יודע אשורית יודע לעז יוצא יודע לעז מהו שיוצא אחרים, ר"ל בלעז, יבא בהדה כל שאינו מחוייב וכי אינו מוציא וכו'. כלומר, ודכוותא הכא הואיל ואינו מוציא את עצמו בלעז. אינו מוציא אחרים. וכן בתלמוד המערב שבמסכת סוטה פרק אלו נאמרין²¹ מגלת אסתר היה יודע אשורית ולעז אינו יוצא בה אלא אשורית. יודע לעז יוצא בלעז.

4. מגיד משנה הל' מגילה (פ"ב הל' ד')

ד היתה כתובה תרגום וכו'. במשנה (יז) קראה תרגום בכל לשון לא יצא אלא קורין אותה ללועזות בלעז ופרש"י* ללועזות שיודעין לשון אחר שאינו לשון הקודש. ונראה מדברי ש"ע¹⁷ שיודע אשורית יודע לעז אילו רצה לקרוא בלעז יוצא זה ידי חובתו וזה נראה נדעת רבינו, ואין נראה כן מן הירושלמי (ס"ה) שאמרו יודע לעז ויודע אשורית מהו שיוצא אחרים בלעז (י"א) [ייבא] כהדא כל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתו אלא שפיטח לכו שמי שיודע אשורית ולעז הוא עלמא אינו יוצא בלעז ע"כ תלמודי הרשב"א ז"ל וכן כתב הרמב"ן ז"ל: והוא שתהיה

5. ברכת אברהם מגילה (יז).

ולכאורה היה ק"ל, למה לא יוכל להוציא את הלועז, לפי מש"כ בירושלמי גם אם הוא עלמא לא יוכל ללכת בקריאה זו, הא חייב מטעם ערכות, ומולצין משום זה גם מי שכבר יצא, דנחשז כלילו שהוא חייב בחיוב מצוה, וכיון שחזרו הוא לועז, וחייב בקריאה זו, וגם הוא צר חיונה לקריאת המגילה, ורק בצורה זו לא הקילו לו ללכת בעצמו, אלא למה יקרא אינו מחוייב בדבר.

והנראה בזה, שצוה הוה קריאה אחרת בעיקר הקריאה ומתנה מיוחדת ללועז שלא יודע אשורית, ולשון הר"ן בקושי המירו. ונראה שזה לא קולא צ"ל פ"ה הקריאה אלא דווקא קריאה אחרת מלשון דיוסוד המיוצג דוקא בלש"ק, וגם המגילה הכתובה בלעז, למי שיודע אשורית אינה מגילה כלל, ונמצא שזה כמו מנהג פני"ע למען פרסומי ניסא, תקנו עוד סדר קריאה. וש"ע"י שיכול הלועז ללכת באשורית אע"פ שאינו מנין כלקמן, אלא הרי חסר בפרסומי ניסא בשלמות, לכן תקנו סדר פני"ע למען זה. וש"כ מנין דל"ש להוציא ע"י מי שאינו בכלל מנהג זה והמחודשת. ודוק.

6. פיה"מ מגילה (פ"ב א')

היתה אשורית וכן אמר לשון יוני לכל כשר ומוסיף על זה כי זה הלשון היה משובח אצלם רבינו הקדוש ואמר מה לי לשון תרסי או לשון עברי או לשון יוני. והלועז ששמע אשורית יצא לפי שאע"פ שאינו יודע פי' כל מלה ומלה יודע הוא כל המעשה:

7. ריטב"א מגילה (יז).

והא דקתני, הלועז ששמע אשורית יצא. לאו דוקא יצא בדיעבד, אלא אפי' לכתחילה גמי מידי דהוה אנשים ועמי הארץ, אלא דאידי דקתני רישא לא יצא בדוקא, נקט בסיפא יצא.

8. מאירי מגילה (יז).

אע"פ שאינו מכיר בו יצא. ופרשו בגמרא¹⁴ מידי דהוה אנשים ועמי הארץ, שלשון זה נודע טיבו לכל העולם אף למי שאין מכיר בו. ולא עוד אלא שרוב בני המסבה יודעין בו ואפשר לו לשאול על עניינים שבו¹⁵. נמצא לפי דברינו שאם המגלה כתובה אשורית ונקראת אשורית יוצאים בה הכל היודעים ושלא יודעים, ואם כתובה באחד משאר לשונות ונקראת באותו לשון שהיא כתובה בו, יוצאין בה אותן היודעים, כגון גפטיית לגפטיים, ומדי למדיים, וכן בכלן, וכן הלכה¹⁶. אלא שבלשון יוני נפל המחלוקת לדון בו כדין אשורי, כמו שיתבאר בגמרא.

9. רמב"ן מגילה (יז).

ומסתברא שלא הקלו משום אגרת אלא בפסול שאינו מתפשט בכלה, כגון תפירה מקצתה בגידין כדין ספר, ומקצתה בפשתן משום אגרת. ומוזה אמרו³¹ דהשמיט בה הסופר אותיות או פסוק וקראן הקורא כמתורגמן יצא. והוינן בה קראן על פה, ומתרגינן לא קשיא הא בכלה הא במקצתה. דכיון דפסול דמקצת היא, כשרה כאגרת, שאלו בס"ת שהשמיט בו אות אחת פסול, אלא קל הוא שהקילו במגילה משום אגרת. ומיהו דוקא שקראן הקורא על פה. אבל השמיט הקורא אפילו פסוק א' לא יצא. כדקתני אידך³² לא יאמר אקרא הציה³³ ואחזור ואקרא אותו הפסוק, וה"ה אפי' תיבה אחת. והוה שאמרו בפ"א³⁴ בתרגום שכתבו מקרא. כגון ונשמע פתגם המלך³⁴ אינה מטמאה את הידים, דאלמא משום תיבה זו פסולה, דכיון שאם קרא כן לא יצא. אינה עשויה כהלכתה לטמא את

לע"נ ברוך בענייני וברכה גרוס ע"ה

מגילה דף י"ח

נסדר ע"י ר' אשר יעקב מילמן

10. רמב"ם הל' מגילה (פ"ב הל' י')

עור שאינו מעובד או שכתבה גוי או מין פסולה : י' היו בה אותיות מטושטשות או מקורעות. אם רישומן ניכר אפילו היו רובה כשרה. ואם אין רישומן ניכר אם היה רובה שלם כשרה. ואם לאו פסולה. [מ] השמיט בה הסופר אותיות או פסוקים וקראן הקורא על פה יצא : י"א המגלה צריכה תפירה עד שיהיו כל עורותיה מגלה אחת. ואינה נתפרת אלא בגידין [נ] כספר תורה. ואם תפרה שלא בגידין פסולה.

11. מאירי מגילה (יח):

וי"ח. ע"ב] אף על פי שביארנו במשנה שהקורא על פה לא יצא. אם השמיט בה הסופר אותיות או פסוקי' מכאן ומכאן. וקראן הקורא כמתורגמן שדרכו להוסיף דברים כדי לברר טעם הפסוק ⁴³ יצא. ודיקא במקצתה אבל בכלולה או ברובה לא יצא. וכן אם היו בה אותיות מטושטשות או מקורעות ואין רישומן ניכר וקראן על פה בכלולה או ברובה ⁴⁴ לא יצא. במיעוטה ⁴⁵ יצא. ויש מי שאומר שלא הותר אף במקצתה כשחסר משם ענין שלם על הסדר. שהרי אמר ⁴⁶ צריך שתהא כתובה כלה אלא זו שבכאן שחסר פסוק מכאן ופסוק מכאן כמו שכתבנו ומה שאמרו צריך שתהא כתובה כולה למעט אם חסרה פרשה או ענין שלם ואע"פ שהיא מועט ⁴⁷. ואע"פ שבס"ת פוסלין אותה לדעת רוב מפרשי' בחסרון אות אחת או ביתרון אות אחת. כמו שיתבאר למטה ⁴⁸. הקלו במגלה אע"פ שנקראת ספר מפני שנקראת אגרת ג"כ

13. רמב"ם הל' תפילין (פ"א הל' יב')

פוסקת בעבדה : י"א גויל של ספר תורה וקלף של תפילין או של ספר תורה צריך לעבד אותן לשמן ואם עבדן שלא לשמן [ו] פסולין לפיכך אם עבדן הגוי פסולין ואע"פ שאמרנו לו לעבד עור זה לשם הספר או לשם התפילין שהגוי על דעת עצמו הוא עושה לא על דעת השוכר אותו לפיכך כל דבר שצריך מעשה לשמו אם עשהו הגוי פסול. ומזוה [ז] אינה צריכה עבדה לשמה : י"ב הלכה למשה מסיני שאין כותבין ספר תורה ולא מזוה אלא [ח] בשרטוט אבל תפילין [ט] אינו צריכין שירטוט לפי שהן מחופין.

14. חידושי הגרי"ז מגילה

שינוי כלשון. והנראה ללמוד מזה, דהא דס"ת צעו שרעוט אין זה מהדיניס של ס"ת, רק דיסוד דין זה נאמר על תורה עלמה, דתורה צעו שרעוט זכתה, ודבר זה יש ללמוד גם מדברי הרמב"ם בפ"א מהל' תפילין ה"י"ז שכתב שם ז"ל הלמ"מ שאין כותבין ס"ת ולא מזוה חלל שרעוט חבל תפילין אינם לריכוס שרעוט לפי שהן מחופין עכ"ל, וצ"ע למח לנו טעמא זכתה תפילין לפי שהן מחופין, והא כיון דיסוד הדין שרעוט צס"ת ומזוה הוא הלמ"מ, וזכתה תפילין ליכא הילכתא, וא"כ ממילא דלא צעו שרעוט, ולמח לן טעמים זכה, וכי טעמא דהלכה חתא לשמעונו, וצ"ע, חולס לפי ה"ל דבר מצוה היטב, דזכמת עיקר דין שרעוט אינו תלוי כלל דין ס"ת ומזוה, רק עיקר דהלכה נאמרה על תורה עלמה

12. מקורות וצינונים (רמב"ם הנ"ל)

ה"י. היו בה אותיות מגילה יח.; שו"ע סי' תר"ל ס"ג. רובה שלם משמע דזחליה פסול וזגמ' ושו"ע משמע דכשר (פר"ח ומ"ז צשעה"ז) :

לע"נ ברוך בענדיט וברכה גרוס ע"ה

אליבא דהלכתא

מגילה דף י"ח

נסדר ע"י ר' אשר יעקב מילמן

ענין א' - בענין מי ימלל גבורת ה'

רא"ש ברכות פ"ה טז'

מודים משתקין אותו : גב' הוא דמית קמיה דר' חנינא אמר האל הגדול הגבור והגדול החזק והעוז והאמין והיראוי' אמר ליה סיימיתכו לטלה שבחי דמנך אק הגי תלתא דאמרינן אז לא דמשה כתבינא בלוריינא ואשכי כנסת הגדולה תקיטו לא הוינן אמרינן להו ולא אמרת ואלת משל למנך ב"ו [ה] שהיו לו אלף אלפי אלפים דיניי זב והיו מקלסין אותו בשל כסף והלא גנאי הוא לו [ו] ובהפלה מייירי שאין לו להוסיף על מה שתקנו אנשי כנסת הגדולה (י"א) אבל ביט לבין עצמו לית לן בה . מודים מודים משתקין אותו (י"א) וכן האומר שמע שמע כאלו אומר

תוספות ברכות כת.

מפני שיבוי' האומרה בשו"ת.
כדאמר [למן לא] (ש"ג דף ת.) שאל אדם לרבו בשו"ת דוקא לרבו כגון שיש לו מילה בתוך ביתו או שגריך שדהו מים דהוא מעין ה' מפלה וכן שאלה אבל הזכרה והבדלה ושאר שצמים [ז] אסור שאינה מעין שו"ת ונראה שלל האומר ברוך אתה ה' שו"ת אחר שקיים דברי מחנונים מיושב מגונה כדאמרי' (מגילה דף י"א) מכאן ואלך אסור לספר בשבחו של מקום כלומר להוסיף ברכות על אלו ולפילו אס להתפלל שמהנה עשרה עוד פעם אחרת אסור שנראה כמוסיף על הברכות והא

תשובות הגאונים החדשות סימן לו'

נמצא שיחיד יש לו להרבות תחנונים וכריעות כמה שירצה. ומה שאמרו (מגילה י"ח.) על המספר שבחו של הקדוש ברוך הוא יותר מדאי נעקר מן העולם, ותו אמרו מכאן ואילך אסור לספר בשבחו של הקדוש ברוך הוא, לא אמרו אלא בצבור. ועל זה סמך רב סעדיה ז"ל ושאר מחברי הבקשות וסדרום בכמה שבחים וכו'.

ספר שבלי הלקט ענין תפילה סימן יח

כך נראה לי שלא אסרו [לספר] בשבחו של מקום אלא בצבור או בעיקר התפלה. אבל ביחיד תחנונים הם.

ענין ב' - בענין אם זכירת עמלק צריך כתב

מהר"ם שיק ברכות מז':

ותו דהרי מגילה יליף במגילה דף י"ח ע"א מנוכרים מפ' זכור [דכתיב כתוב זאת זכרון בספר], והתם לא בעי עשרה, וא"כ עשרה בזכור מנ"ל, דלמא לא בעינן רק ס"ח, ומי שלא שמע בציבור נימא דיקרא בפ"ע בס"ח, עכ"ל. הנה פשיטא ליה למעלתו נ"י דס"ח בעי, וכ"כ הפמ"ג בסימן קמ"ג דבפ' זכור דהוי מה"ת צריך ס"ח כשורה ואם נמצא מוסעת צריך להוציא אחרת, א"כ ג"כ פשיטא ליה דבעינן ס"ח כשורה. ונראה דמוכח כן במגילה דף י"ח, דיליף מגילה דאסור בע"פ מדכתיב כתוב זאת זכרון בספר, ויליף זכירה זכירה, ומינה דזכור בעי ספר. אמנם הרמב"ן בחומש פ' תצא כתב דמסתפק ליה בכונת מ"ע זו, אם נימא דמצוה לקרות פ' עמלק בציבור, ונמצאו למדין מה"ת בשניה זכור וכו', והנכון וכו' שנספר זה לבנינו ולדורותינו וכו' וכן במעשה מרים וכו'. מזה משמע דהרמב"ן הסכים שרק הזכירה בע"פ לבנינו אחרינו, דומיא דזכירת מרים הוא המצוה. אמנם בס' החינוך מצוה תר"ג כתב ג"כ דמקרא זה אנו למדין לקרות בציבור. והרמב"ם במנין המצוות מצוה קפ"ט כתב שצטוונו לזכור מה שעשה וכו' ונעורר הנפשות במאמרים להלחם בו וכו'.

פני יהושע מגילה ת.

פיסקא קראה על פי לא יצא מנא לן אמר רבא אתיא זכירה וזכרה וכו' מה להלן בספר אף כאן בספר וכו'. אין לדקדק מכאן דפרשת זכור שכתבו התוס' לעיל שהוא מדאורייתא צריך לקרותה דוקא מתוך הספר, דהא האי בספר שכתוב בתורה דרשינן לה לעיל בפ"ק דהיינו מה שכתוב בנביאים או במגילה וא"כ לאו אפרשת זכור קאי, אלא גזירה שוה בעלמא היא דדרשינן הכא דכי היכי דהיא זכרון דהתם היינו בספר האי זכירה דמגילה נמי היינו בספר אלא דלענין שצריך לקרות המגילה ממש ולא דרך עיון בעלמא שפיר ילפינן לה מהאי זכור דכתיב גבי לא תשכח דאירי בפרשת זכור דהא מהאי קרא ילפינן דהוי מדאורייתא שצריך לקרותה כפה א"כ האי זכירה דמגילה נמי צריך לקרותה כפה דלענין זה הוי גילוי מילתא בעלמא ואדרבא נראה קצת מכאן ראייה להיפך דאי ס"ד דפרשת זכור צריך לקרותה דוקא מתוך הספר א"כ כולה מילתא דמגילה בין לענין קריאה כפה ובין שצריכה שתהא כתובה בספר תרוייהו הוי מצי למילף בגזירה שוה דזכירה זכירה מקרא דזכור את אשר עשה לך עמלק ומאי הוצרך לאיתויי קרא דכתוב זאת זכרון בספר, אלא על כרחך כדפרישית דתרי מילי נינהו, וזה שכתבתי לעיל דמלשון התוס' דלעיל בדי"ה כל התורה ודברי התוס' דפרק היה קורא משמע דספוקי מספקא להו הך מילתא ודו"ק:

תשובות והנהגות כרך ה סימן רכח

אמנם הרמב"ם (הל' מלכים פ"ה) כתב 'ומצות לכל יחיד, שכל פעם שמזכיר בפיו רשעת עמלק עשה לזכור תמיד מעשיו הרעים ואריבתו כדי לעורר איבתו', ולא הזכיר כלל שצריך לקרוא פר' עמלק, ולקרותה מתוך ספר, ובעשרה, ומצותה פ"א בשנה. וכן הרמב"ם בסה"מ ושאר מוני המצוות לא הזכירו כל הנ"ל (וע"ע רמב"ן סו"פ כי תצא). ומוכח שלדבריהם החיוב דאו' בזכירת עמלק הוא דומיא דשאר זכירות שלא נאמר בתורה באיזה אופן תתקיים הזכירה, אלא זהו מ"ע תמיד

ראש יוסף מגילה יח.

גמרא אתיא זכירה זכירה כ"י לא הבינותי זה דמשמע לכאורה דמ"ע על כל איש מישאל לזכור מעשה עמלק בכל יום ושיהא מתוך הספר ואנו לא נוהגין כן עיין מ"א אי"ח סימן סמ"ך אות ב' דכשיאמר לשמך הגדול יכוין מעשה עמלק ולא מתוך הכתב בספר גם מחשבה עיון בעלמא וכאן מבואר דוקא שיאמר בפירוש בפה גם אי"י הא לא תשכח לאו הוא וזכור מ"ע וצריכי תרוייהו ואימא אכתי עיון במחשבה לא בפה ומוני המצות לא ראיתי כעת שימנו הזכירות אלו מ"ע ויבואר אי"י.

מחצית השקל אורח חיים סימן תרפה

זכור, בפה, ע"כ דברי הגמרא. ובודאי פשטיה דקרא דזכור אל תשכח לא קאי על מגלה, דהא מגלה אינו אלא דברי קבלה ואיך יהיה פשטות קרא הכתוב בתורה יהיה הכונה על דברי קבלה. אלא קאי על זכרון מעשה עמלק הכתוב בתורה. (ועוד) ⁽¹⁾ ומיניה יליף רבא, כמו שזכרון מעשה עמלק הכתוב בתורה צריך ספר, וגם לא סגי בעיון אלא בפה, כן הדין במגלה. הרי דפרשת זכור מן התורה. וגם משמע דיוצא עם פרשת ויבא עמלק, דהא מיניה יליף למגלה דבעי ספר. והיינו כמו דזכרון מעשה עמלק הכתוב בתורה צריך ספר, הוא הדין מגלה. משמע דמעשה עמלק הכתוב בפרשת בשלח כפי ספר אם קורין אותו לצאת ידי מצות זכירת עמלק:

ענין ג' - בענין הפסק בקריאת ושמיעת המגילה

הערות דרשו שם מס' 19

ואם שהה באמצע קריאת המגילה והסיח דעתו לגמרי ממנה, כגון שנחלש ושכב לישון, או שהוצרך ללוות חולה לביה"ח באמצע הקריאה והסיח דעתו, דעת הגרי"ש אלישיב (שיעורי הגרי"ש ברכות עמ' קלב, חשוקי חמד מגילה עמ' רל) שצריך לחזור ולברך משום שהסיח דעתו מהברכה הראשונה, וימשיך לקרוא מהמקום שהפסיק (וכן משמע מהביה"ל לקמן (סי"ד ד"ה אין) שכתב שאם סיים את הקריאה וגילה שהחסיר תיבה אחת, חוזר ומברך לדעת רוב הפוסקים. ולכאורה הטעם הוא משום שהסיח דעתו, וכן כתב בשו"ת הלכות (ס"ו), וראה לעיל סי' קמ"ט ז' לענין היסח הדעת בקריאת התורה). ואף שמברך רק על חצי מהמצוה, אין בכך קפידא, וכמו שמוכח במשנ"ב לקמן (סי' תרצ"ב ס"ק ו) שאם לא בירך לפני הקריאה, יכול לברך באמצע הקריאה בין הפרקים. וראה שו"ת שבט הלוי (ח"ח סי' קס"א), ודעת הגר"ח פ"פ שייבאר (תורת היולדת עמ' שפ).

ערוך השולחן תרצ' י'

קראה סירוגין דהיינו בהפסקות שקרא מעט ושהה וקרא ושהה וקרא מן המקום שפסק אפילו היה ההפסק גדול לכמה שעות יצא ואפילו סח בינתים ורק גוערין עליו על שיתתו כמ"ש בסי' תרצ"ב מיהו קריאת המגילה יצא וזהו בהקורא אבל השומע כשסח בינתים ובין כך לא שמע איוה תיבות מהקורא וודאי דלא יצא וצריך לקרותה פעם אחרת מן המקום שהפסיק עד סופה ואם היה מוכרח להפסיק יש סוברין בק"ש דצריך לחזור לראש כששהה כדי לגמור את כולה כמ"ש לעיל סי' ס"ה ונראה דגם במגילה הדין כן או אפשר דמגילה כיון שנקראת אגרת גם בכה"ג א"צ לחזור לראש כמו שהקילו מטעם זה כשלא נכתבה כהלכתה וצ"ע ובעיקר דין זה בארנו שם בס"ד דלהרי"ף והרמב"ם אפילו במחמת אונס אינו חוזר לראש ע"ש:

משנ"ב תרצ"ב ס"ק יז-יט

(יג) לכתחלה: ה' (יז) אפלו שקה ק"י זגמו ת"י שג"ה ויז"ו לומר, שקהיה יכול בזמן הזה לגמור (יד) כל המגלה מראשה עד סופה: (יח) יצא. ובשעה מחמת אנס⁽¹⁷⁾, לפי מה דקומא לן לעיל בסימן סה לענין קריאת שמע דחזור לראש⁽¹⁸⁾ (טו) הוא הדין הקא דחזור וקורא, מיהו, אין לו לברך עוד פעם שני⁽¹⁹⁾. ועין מה שכתבנו שם בקאור הלכה: (יט) ואפלו סח וכו'. רוצה לומר, דלא דוקא בשעה בשתיקה, (טו) אלא אפלו פסקו באמצע המגלה בשתיקה⁽²⁰⁾ ושהו על-ידי זה, נמי אין צריך לחזור אלא גומר ממקום שפסק. וכל זה כששח הקורא, (יז) אכל השומע ששח ולא שמע על-ידי זה הקריאה, אפלו חסר רק תבה אחת, דעת כמה פוסקים דלא יצא, ולכן צריך גדול להיות לכל אחד חמשה⁽²¹⁾, כי בעוד שפסין הנערים המן וכיוצא אי אפשר לשמע כמה תבות משליח-צבור, ויצא מה שקורא על-קל-פנים מחמש ויצא על-קל-פנים דיעבד [פמ"ג]: (כ) מיהו, גוערין וכו'. דכיון שברך עליה, (יט) אין

שלא יהיה אפשר לקרות כלל המגלה בשביל זה, ואיך סלקא-דעתך דיהיה קשר הלא אין זה ספר כלל, ובעל-כרחו דאין אנו חושבין בלה או מקצתה במספר האותיות אלא במספר התבות, ואפלו המעוט של האותיות מטשטשות, כל שיש בכל תבה או ברבה אינה אות מטשטש פסול: * דוקא דלא השמיט ענין שלם. עין במשנה ברורה דבכל זה הטעם, דבעינן שיקרא מתוך ספר, ואם חסר מתחלתו או שחסר באמצע ענין שלם אף שהוא רק מקצתו לא מקרי ספר. ולפי זה נראה פשוט דזה שיהו דוקא לענין אם השמיט מתוך הספר, ולא פוקי לענין קריאה בעל-פה דיצא במקצתו אין לחלק בזה. ובכגדדיישע נאיתי שהחמיר בזה, ולא נהירא כלל, וכן מוכח מסתימת כל הפוסקים שכתבו דמקצתו קשר ולא חלקו בזה, אחר-כך מצאתי כדברי במשנה יהודא: * אלא שהו מטשטשות וכו'. והוא הדין אם היו נפסקין האותיות.